

هوش مصنوعی و نسل جدید

زهرا پاییزی

دکترای علوم اعصاب



اطلاعات ارائه شده توسط روبات، به جای یک انسان، کمتر تردید می کنند.

♦ ایجاد پیش فرض های متناسب با سن در تنظیمات حریم خصوصی، محدودیت های تعامل و محتوا: شفافیت، نظارت و پشتیبانی انسانی و آزمایش دقیق.

♦ تشویق به استفاده از هوش مصنوعی: که می تواند رشد سالم را ارتقا دهد.

هوش مصنوعی می تواند به طوفان فکری، ایجاد، خلاصه سازی و ترکیب اطلاعات کمک کند. همه این ها می توانند درک و حفظ مفاهیم کلیدی را برای دانش آموزان آسان تر کنند. اما آگاهی دانش آموزان از محدودیت های هوش مصنوعی بسیار مهم است:

♦ محدود شدن دسترسی و تعامل با محتوای مضر و نادرست: توسعه دهندگان هوش مصنوعی باید محافظت هایی را برای جلوگیری از قرار گرفتن نوجوانان در معرض محتوای مضر لحاظ کنند

♦ محافظت از حریم خصوصی داده های نوجوانان و موارد مشابه: شامل محدود کردن استفاده از داده های نوجوانان برای تبلیغات هدفمند و فروش داده ها به اشخاص ثالث.

به نظر می رسد نسل جدید دانش آموزان باید به شیوه هایی متفاوت از قبل آموزش ببینند و برای دنیای پیچیده و گسترده آینده آماده شوند. والدین و مربیان در صف اول این آگاهی بخشی قرار دارند.

پی نوشت ها

1. neuroglia sticity
2. Neural network
3. American psychological Association

منبع

<https://at.apa.org/9aafa6>

APA web magazine

Abbas, M., Jam, F.A. & Khan, T.I. Is it harmful or helpful? Examining the causes and consequences of generative AI usage among university students. Int J Educ Technol High Educ 21, 10 (2024). <https://doi.org/10.1186/s41239-024-00444-7>

Jose B, Cherian J, Verghis AM, Varghise SM, S M and Joseph S (2025) The cognitive paradox of AI in education: between enhancement and erosion. Front. Psychol. 16:1550621. doi: 10.3389/fpsyg.2025.1550621

von Bernhardt, R., Bernhardt, L.Ev., Eugenin, J. (2017). What Is Neural Plasticity?. In: von Bernhardt, R., Eugenin, J., Muller, K. (eds) The Plastic Brain. Advances in Experimental Medicine and Biology, vol 1015. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-62817-2_1

این روزها شاهد پیشرفت چشم گیر ابزارهای هوش مصنوعی هستیم. این ابزارها کاربردی و در دسترس هستند و به گونه ای طراحی شده اند که پاسخ گوی نیاز گسترده وسیعی از سنین کودکان تا سالمندان باشند. از این ابزارها در گستره وسیعی استفاده می شود؛ از جست و جوی ساده تا مشاوره روانی، حل مسائل یا حتی فقط به عنوان یک دوست.

طبق مشاهده های جهانی، بیشترین استفاده دانش آموزان و دانشجویان از این ابزارها برای انجام تکلیف بوده است که به اعتراض برخی استادان به تکراری بودن پاسخ دانشجویان منجر شده است. یکی از خطرهای احتمالی چنین استفاده افراطی، به حاشیه رانده شدن فرایند یادگیری است. یکی از وجوه تمایز انسان از سایر جانداران، توانایی حل مسئله خلاقانه است و این ویژگی مهم بر توانایی تفکر نقادانه، تحلیل همه جانبه، دست بندی اطلاعات و تعیین راهبرد متکی است. هدف از آموزش های رایج در مدرسه باید ارتقای این مهارت ها باشد و اگر از ابزارهای هوش مصنوعی به صورت افراطی برای حل مسائل و تکلیف آموزشی استفاده شود، بیم آن وجود دارد که رشد ذهنی و مغزی دانش آموزان به خوبی پیش نرود، چرا که در فرایند حل مسئله، به دلیل خاصیت انعطاف پذیری مغزی^۱، ارتباط هایی بین ناحیه های مغزی شکل می گیرد و شبکه های مغزی جدیدی تشکیل می شوند. این شبکه های مغزی^۲ مسئول رشد تفکر انتقادی و خردمندی هستند. در نبود چنین توانایی ای، فرد در زندگی آینده با مشکلات متعددی مواجه خواهد شد. بنابراین لازم است ضرورت استفاده بهینه از ابزارهای هوش مصنوعی برای دانش آموزان تبیین شود.

استفاده از ابزارهای هوش مصنوعی مانند هر ابزار دیگری مزیت ها و معایبی دارد. به نظر می رسد با چنین حجمی از دسترسی و فراگیری استفاده، ممنوعیت و روش های سخت گیرانه رایج برای محدود کردن استفاده افراد راهگشا نباشد!

بهترین رویکرد، آموزش والدین و معلمان در زمینه چگونگی نظارت و آموزش دانش آموزان در زمینه چگونگی استفاده بهینه است. اهمیت این مسئله به قدری است که اخیراً انجمن روان شناسی آمریکا^۳ توصیه هایی برای حفظ سلامت روان نوجوانان در مواجهه با ابزارهای هوش مصنوعی ارائه داد که مواردی از آن ها در ادامه خواهند آمد:

♦ اطمینان از وجود مرزهای سالم در روابط شبیه سازی شده انسانی: نوجوانان نسبت به بزرگسالان در مورد صحت و هدف